

**ZAD. Portrét jednoho boje
(PORTRAIT OF A BATTLE)**

by

Eva Lédlová

SYNOPSIS

ZAD. Portrét jednoho boje

Eva Lédlová

Na příkladu vývoje francouzského autonomního hnutí, které od 60. let minulého století protestuje proti výstavbě letiště na území vzácných mokřadů poblíž Notre Dame des Landes v západním cípu Francie, jež bylo v roce 2018 téměř zničeno, autorka odhaluje úskalí spojená se vznikem dočasných autonomních zón. Zkoumá podmínky pro vznik takového hnutí, ale i zákonitosti, které vedly k jeho rozpadu. Otázkou je, proč komunitní a autonomní hnutí potřebují společného nepřítele a co se děje, když nepřítel mizí.

ZAD. Portrait of a Battle

Eva Lédlová

Based on the example of the development of the French autonomous movement which has been protesting the construction of an airport in a rare wetland area near Notre Dame des Landes in the western tip of France since the 1960's, an area that was almost destroyed in 2018, the author exposes difficulties tied to the creation of temporary autonomous zones. She examines the conditions for the creation of such a movement as well as the events that led to its breakdown. The question is why communal and autonomous movements need a mutual enemy and what happens when the enemy disappears.

Zvuk: Stop, auta, troubení, chůze, ptáci

Já deník: Právě jsem na silnici č. D81, snažím se stopovat, zbývá mi asi tak 20km, ale nikdo mě nebere, tak jdu pěšky. Je tady strašný vedro, 38 ve stínu.

Zvuk: zastavuje mi auto, otevírám dveře, mluvíme francouzsky

Já voiceover: Nakonec mi zastavila jedna milá slečna. Zajímá se, proč jsem se vydala právě sem, do západního cípu Francie poblíž vesničky Notre Dame des Landes. Jedu dělat dokument o ZADU, odpovídám jí. Chci zjistit, jak vypadá tenhle unikátní boj zblízka a jestli se ta romantická představa antikapitalistického ráje, kterou o něm mám, slučuje aspoň trochu s realitou.

ZAD se dá do češtiny přeložit asi jako Oblast určená k obraně. Jde o novotvar, který vyjadřuje určitou formu squattingu. Jeho cílem je zabránit fyzickou přítomností realizaci nějakého nežádoucího projektu, v tomto případě výstavbě letiště.

Zvuk: vystupuji z auta, bouchnutí dveří

Zvuk: Bella Ciao

Já voiceover: Písničky těchto holek, které ještě uslyšíme, se staly takovým soundtrackem k mému zdejšímu pobytu. Líbí se mi, jak dokázaly propojit celkem radikální texty s ženskou jemností.

Zvuk: Chůze, stupňující se hlasy, piano. Kroky se zastavují, hlasy zesilují.

Já voiceover: Důvodů, proč je tenhle projekt pro spoustu lidí nesmyslný je mnoho, především však jen několik kilometrů odsud už jedno letiště stojí a také jde o oblast vzácných mokřadů a domov několika ohrožených druhů zvířat.

Já voiceover: Bloudím Zadem s mapkou v ruce a batohem na zádech. Nevím, kde budu spát. Nikoho tu neznám. Zastavuju se u velkého baráku. Na poštovní schránce je nápis La Wardine. Vypadá to tu na nějakou sešlost. Ptám se, jestli se tu dá někde přespat. Asi čtyřicetiletý pán mi s úsměvem ukazuje spací místnost pro hosty, která se na příštích 14 dní stane mým domovem. Ubytovávám se na půdě a nahrávám první deník.

Zvuk: bouřka

Já deník: Musím přiznat, že jsem trochu nervózní. Přemýšlím nad tím, jak je člověk zranitelný, když je sám vlastně, protože být ve skupině mu dává takovej pocit jistoty. Přemýšlím nad paralelou ty kolektivity, kterou se tady stát snaží zničit a docela se mu to i daří a nad mým příchodem na místo. Říkám si, že kdybych s sebou měla aspoň jednoho kamaráda, tak určitě nejsem tolik nervózní, jako jsem teď.

Zvuk: Chůze, příroda, potok, vítr

Sound: Stop, cars, honking, walking, birds

My diary: I am currently on road # D81, I'm trying to hitch a ride, I have about 20km to go but no one is stopping for me, so I'm walking. It's terribly hot here, 38 degrees in the shade.

Sound: A car is stopping for me, I'm opening the doors, we speak French

My voiceover: In the end, a nice girl stopped for me. She's curious about why I decided to come here, to the western tip of France near the village of Notre Dame des Landes. I'm travelling to make a documentary about ZAD, I answer her. I want to find out what this unique battle looks like up close and whether the romantic vision of the anti-capitalistic paradise that I envision comes close to reality at all.

ZAD can be translated into Czech as an Area designated for Defense. It's a new formation which expresses a certain form of squatting. Its goal is to prevent the realization of a certain undesirable project with physical presence, in this case it's the construction of an airport.

Sound: I step out of the car, the sound of shutting the doors

Sound: Bella Ciao

My voiceover: These girls' songs that we will hear have become a type of soundtrack for my time here. I like how they were able to intertwine pretty radical texts with female gentleness.

Sound: Walking, voices get louder, piano playing. The steps stop, and the voices get louder.

My voiceover: There are many reasons why many people think that this project is nonsense, the main reason being that there's already an airport near here, only a couple of kilometers away, in a rare wetlands area that's home to several endangered species of animals.

My voiceover: I am lost walking through ZAD with a map in my hands and a backpack on my back. I don't know where I'm going to sleep. I don't know anyone here. I stop in front of a large building. The mailbox has the words La Wardine written on it. It looks like a get-together is happening here. I ask whether there's a place I can spend the night here. An approximately forty-year old man smiles and shows me the sleeping room for guests that will become my home for the next fourteen days. I make myself at home in the attic and record the first diary entry.

Sound: a storm

My diary: I have to admit that I'm a little nervous. I'm thinking about how vulnerable you are when you are alone, because being part of a group gives you a feeling of security. I'm thinking about the parallel between collectivity which the state is trying to destroy here pretty successfully, and my arrival to this place. I think to myself that if I had at least one friend here with me, I definitely wouldn't be as nervous as I am now.

Sound: Walking, nature, a stream, wind

Já voiceover do chůze: Je po dešti a já se vydávám na první průzkum ZADU. Bylo by zajímavý spočítat, kolik kilometrů tady během své dvoutýdenní mise nachodím. Je to tu obrovský a žádný kolo nazbyt.

Já deník: Je tady nádherně, nemůžu se ubránit obdivu, kterej cítím ke všem těm lidem, který tady přes 50 let bojovali aby to tu zustalo. (vítr, ptáci) je tady hroznej klid. Pořád si představuju, jaký by tady byly zvuky, kdyby tu bylo letiště..

Zvuk: letadlo

Zvuk: kroky, kolo, příroda, slepice, koncert, krávy, traktor (zvuky ZADU)

Viola voiceover: Plán na stavbu letiště existuje už od poloviny 60. let. Hned s jeho vznikem se také zvedla vlna občanské nevole, která v průběhu let nabírala na síle, až vyústila v jeden z největších sociálních bojů současné Francie. Jde o místo velké necelých 2000ha, které tvoří z velké části vzácné mokřady, ale je tu také spousta polí, lesů, remízků, potoků a jezírek. Lidská obydlí jsou tady obzvlášť zajímavá. Kromě farem je tu nespočet doslova na koleni spíchnutých chatrčí na zemi, ve stromech nebo třeba plujících na vodě. Počet místních je dost těžké odhadnout, ale momentálně jich je snad kolem dvou stovek. Co je však zajímavější, než čísla obyvatel, je jejich skladba. V první řadě jsou tu tzv. historičtí farmáři, kteří zde žijí a hospodaří po generace. Zbyla však jen hrstka odhodlaných, protože většina prodala své pozemky firmě Vinci, která měla letiště postavit. Po klimatickém kempu v roce 2009 se na ZAD stěhují další odpůrci plánovaného letiště, především mladší generace levicových aktivistů. A tak začíná zajímavý experiment v podobě soužití těchto dvou v mnoha ohledech velmi odlišných životních stylů. Na jedné straně farmář produkující kravské mléko, na straně druhé vegan, který se snaží vypustit farmářovy krávy na svobodu. Oba však chtějí tohle místo chránit, nebo ne?

Zvuk: kroky, tiché broukání na kytaru, zpěv v pozadí

Já voiceover: Naštěstí jsou všichni hodně milí a tak mi netrvá dlouho najít si tu kamarády. Seznamuju se s July, tříadvacetiletou Španělkou, která žila na Zadu před pár lety a vrátila se na léto zjistit, co je tu nového. July souhlasí s mým návrhem a stává se na pár dní mou průvodkyní, protože já bych tu určitě hrozně bloudila.

Zvuk: kroky, mluvíme s July

Já voiceover: Přivádí mě do východní části území, zničené při poslední policejní razii. Podle papírové mapky se snažíme najít zaniklá obydlí. Přicházíme na místo, které se jmenovalo Far west a bylo takovou malou španělskou kolonií uvnitř ZADu.

Jednoho dne neměla do čeho píchnout, tak si řekla, že distribuce místních novin je docela dobrá příležitost jak poznat ZAD a jeho obyvatele. Začala je roznášet tak kolem čtvrtý odpoledne, akorát, že na každým místě jí pozvali dál na kafe a na pokec. Vůbec netušila, jak je ZAD obrovský, bylo tu tehdy třeba 100 obydlí. Ve tři ráno, po 12 hodinách nebyla ani v půlce.

My voiceover during the walk: It's after the rain and I am venturing out to explore ZAD for the first time. It would be interesting to count how many kilometers I will walk here during my two-week mission. It is huge space here and a bicycle would be helpful.

My diary: It is beautiful here, I cannot help myself but admire all those people who have been fighting here for 50 years so that the surroundings (wind, birds) remains intact. There is amazing peace here. I keep imagining what sounds would be here if there was an airport here...

Sound: airplane

Sound: Footsteps, a bike, nature, chickens, a concert, cows, a tractor (sounds of ZAD)

Viola's voiceover: The plan to build an airport has been around since the mid-sixties. An ill-will against it immediately rose among the citizens and continued to gain strength over the years until becoming one of the biggest social battles in contemporary France. It's an area that's just under 2,000 hectares in size, made up in large part of rare wetlands, but there are also many field, forests, groves, streams and ponds. Human living quarters are especially interesting here. Besides farms, there are countless literally handmade shacks on the ground, in trees or even floating on the water. It's hard to estimate the number of locals, but currently there are probably around two hundred of them. What's however more interesting than the number of inhabitants, is their makeup. First, there are the so-called historical farmers who have been living and farming here for generations. There are only a handful of determined ones left, because the majority sold their land to the Vinci firm, which was supposed to build the airport. After the climate camp in 2009, more opponents of the planned airport moved to ZAD, mainly a younger generation of leftist activists. And so an interesting experiment began in the form of this co-inhabitation of two groups that in many ways have very different lifestyles. On one side there's a farmer producing cow's milk, on the other side a vegan trying to let the farmer's cows run free. They both want to protect this area, don't they?

Sound: Footsteps, quiet strumming of a guitar, singing in the background

My voiceover: Luckily, everyone is really nice so it doesn't take me long to find friends here. I meet July, a twenty-three-year-old Spanish girl who lived in ZAD a few years ago and returned for the summer to find out what's new here. July agrees to my proposal and becomes my guide for a few days, because I would definitely be very lost here.

Sound: Footsteps, we speak with July

My voiceover: She brings me to the eastern part of the area, that was destroyed in the last police raid. We are trying to find the abandoned dwellings based on a paper map. We come to a place that was called Far West and was a small Spanish colony inside ZAD.

One day, she had nothing to do, so she told herself that the distribution of local newspapers would be a good opportunity to get to know ZAD and its inhabitants. She started distributing them around four in the afternoon, but every place she went, she was invited in for a coffee and a chat. She had no idea how big ZAD was, there were around one hundred residences here at the time. At three in the morning, twelve hours into it, she wasn't even halfway done.

Tak si s kamarádama řekla, že si vezmou auto, aby to vůbec někdy dokončili. Měli ale smůlu. Protože východní část byla striktně nemotorizovaná, porušili tedy zákaz. A navíc byly všude obří díry, takže s autem příšerně zapadli.

Já voiceover: Prodiráme se dál houštím a ruinami zničených chatrčí a July mi neúnavně odpovídá na otázky ohledně fungování ZADU.

Zvuk: kroky, příroda, mluvíme s July francouzsky

Já překlad: takže voda i elektřina v místních obydlích jsou napíchnuté ilegálně?

July: jo.

Já: A není divný, že je stát neodpojí? Vždyť to přece musí vědět, ne?

July: Jo jasně že to ví, ale nemůžou je odpojit. Protože existují díry v zákonech, situace, kdy si právo neví rady. Podle mě jsou zákony takové záplaty na problémy, které nemají řešení. Šup. Vlepíme sem nějaký zákon a je po problému.

Voda je životně důležitá komodita a v momentě kdy si ji znovu zapojíš, po té, co tě jednou odpojí, už to nesmí znovu udělat. Takové je francouzské právo. Pokud by tě odpojili od vody, i když ji neplatíš, ale používáš ji, dá se najít v zákoně spousta argumentů ve tvůj prospěch. A elektřinu taky nemůžou odpojit, protože je napojena na stejnou trasu vysokého napětí jako okolní vesnice. Kdyby je odpojili tady, sousední vesnice by neměly proud.

Já voiceover: zastavujeme se u stromu, který je zasazen uprostřed cesty. July mi vypráví, že během vyklizení byl dokonale přestrojen a v jeho koruně byla usazena kozí lebka. Byl to prý takový totem a zároveň živá barikáda proti tankům...

Zvuk: Policie volá poslední výzvu před použitím násilí, řev lidu, granáty, premiér ohlašuje francouzsky odstoupení od letiště

Já voiceover: 17. ledna 2018 ohlašuje premiér Édouard Philippe rozhodnutí vlády definitivně odstoupit od stavby letiště. Děje se tak po více než 50 letech od vzniku projektu a nebývale vytrvalé občanské mobilizace proti němu. Ale je opravdu vyhráno? Vláda jedním dechem dodává, že je nezbytné na místě obnovit právo a pořádek. Zadisté mají ultimátum do jara a ti, kdo nevstoupí do legálního rámce podáním individuálních zemědělských projektů, budou prý muset odejít. 9. dubna 2018 začíná spektakulární policejní operace, jejímž cílem je zničit zdejší obydlí a vystěhovat jejich najednou ilegální obyvatele, tedy ty, kteří odmítli vstoupit do dialogu se státem. Začíná nová bitva o ZAD. Na místě je dva a půl tisíce policistů, několik tanků a helikoptéry. Je to poprvé od května roku 1968, kdy vláda posílá tanky na vlastní obyvatelstvo. A výsledek dvoutýdenního boje? 11 tisíc použitých granátů, stovky zraněných a desítky zadržených, jedna utržená ruka a půlka zničeného území.

Zvuk: řev, granáty

So she and her friends decided they would take a car to even be able to finish the route. But they were unlucky. Because the eastern part was strictly non-motorized, they were breaking the rules. What's more, there were giant holes everywhere, and they fell into one terribly.

My voiceover: We're making our way through the undergrowth and the ruins of the destroyed shacks and July tirelessly answers my questions regarding the functioning of ZAD.

Sound: Footsteps, nature, July and I speak French together

My translation: So, both water and electricity are hooked up illegally in local dwellings?

July: yes.

Me: And isn't it strange that the state doesn't disconnect them? They must know it, no?

July: Of course they know, but they can't disconnect it. Because there are loop holes in the laws, there are situations where the law doesn't know what to do. I think that laws are just band aids for problems that don't have solutions. There you go. We'll shove a law here and the problem is solved.

Water is a vital life commodity and once you turn it on after it's been disconnected, they're not allowed to do it again. That's the French law. If they disconnect your water, even if you're not paying for it but you're using it, you can find many arguments in the law that work in your favor. They can't disconnect electricity either, because it's connected to the same high voltage route as the surrounding villages. If they disconnected it here, the neighboring villages wouldn't have power.

My voiceover: We stop by a tree that's been planted in the middle of the road. July tells me that during the eviction it was perfectly decorated and a goat's skull was placed in its crown. It was apparently a kind of totem pole but also a live barricade against the tanks...

Sound: The police make its last call before the use of force, sounds of people shouting, grenades, the Prime Minister announces the surrender of the airport in French

My voiceover: On January 17th, the Prime Minister Édouard Philippe announces the government's decision to definitively step back from the construction of the airport. This happens more than fifty years after the creation of the plan and the unusually persistent civil mobilization against it. But has the battle really been won? In the same announcement, the government adds that it is essential to renew law and order in the area. The ZAD activists are given an ultimatum that those that don't enter into a legal realm by submitting individual agricultural plans by the spring will have to leave. On April 9th, 2018, a spectacular police operation whose goal is to destroy local dwellings and evict its illegal inhabitants, those who refused to enter into a dialogue with the state, begins. A new battle for ZAD begins. There are two and a half thousand police officers on location, as well as few tanks and helicopters. It's the first time since 1968 that the government has sent tanks against its own population. And the result of the two-week battle? Eleven thousand grenades used, hundreds of people injured and tens arrested, one severed arm and half of a destroyed area.

Sound: Screams, grenades

Zvuk: slabě hudba, kroky venku a vstup do chalupy

Já voiceover: Pokračujeme s July v průzkumu území. Přivádí mě do domu, kde je výstava fotek z dubnového vyklízení Zadu. Je jich tu spousta. Úplná válka.

Zaujaly mě dvě fotky. Jedna se odehrává v bahnitém lese. Je na ní trojice téměř úplně nahých lidí, držících se za ruce. Naproti, asi metr od nich, stojí tři těžkooděnci, jeden z nich má pozvednutý plastový štít. Všichni na sebe zírají. Fotka podle mě dobře vystihuje absurditu a nevyváženost celé situace. Na jedné straně po zuby ozbrojení a perfektně vybavení policajti proti lidem, co se rozhodli bránit kus země doslova na vlastní kůži.

Na druhé fotce jsou dvě postavy v plynových maskách, zahaleny do dýmu z granátů. Jedna z nich má v ruce tenisovou pátku, kterou backhandem odpinkává doutnající granát. Je to fotka trochu děsivá, jakoby byla z nějakého sci-fi filmu z budoucnosti. Na druhou stranu mě pobavila vynalézavost zadistů a přizpůsobení se nastalé situaci. Vzduchem létají granáty? Tak si pojďme zahrát tenis...

Zvuk: dohrává písnička z Gourbi OÙ va le monde

Zvuk: vyprávění franouzsky historek z vyklízení, smích, kolektivní hovor

Já voiceover: Jednoho rána při společné snídani mám štěstí. Vypráví se zrovna historky z vyklízení. Vypadá to, že obzvlášť velká zábava byla s tankama. Jejich úlohou bylo čistit cesty od barikád, a protože jezdily stále stejné trasy, zadisté zanedlouho přišli na to, že se dají používat jako takové taxi na převoz věcí mezi barikádami. Někdo si například zapomněl motorku na křižovatce, kterou mu pak tank dovezl zpátky na barikádu. A vůbec to vypadá, že si s nimi vyhráli. Neustále třeba vymýšleli, jak je znehybnit nebo aspoň zpomalit. Jedním z nápadů bylo například umístit doprostřed cesty cosi jako totem, ovšem s nádobou barvy na špici, která by se při nárazu na tank převrhla. Říkám si, že možná k tomu sloužil kmen s kozí lebkou, který jsme viděly před pár dny při procházce s July.

Zvuk: Punk à chatte o demokracii

Já voiceover: Další písnička mé oblíbené holčičí skupiny vypráví s ironií v hlase příběh o demokracii, která se ale zvrhla v aroganci moci. Nedělej tohle, támhleto taky ne, sem nechod', sem se nedívej a co ještě? Jo jasně, a hlavně buď zticha. Tenhle národ je můj a já jsem tady šéf. A ty jsi jenom ubohej hlupák.

Zvuk: haluzní kroky

Sound: Quiet music, footsteps outside and entering the cottage

My voiceover: July and I continue exploring the area. She brings me to a house with a display of photos from the April eviction of ZAD. There are so many. A complete war.

Two photos peak my interest. One takes place in a swampy forest. There are three almost naked people in it, holding hands. Opposite, about a meter away from them, there are three armed men, one of them holding up a plastic shield. They're all staring at each other. I think the photo illustrates the absurdity and imbalance of the whole situation well. On one side, you have completely armed and perfectly equipped police officers against people who decided to defend a piece of land literally by the skin of their teeth.

The second photo is of two figures in full gas masks, covered in smoke from the grenades. One is holding a tennis racket in her hand and hitting a smoldering grenade with a backhand move. It's a slightly terrifying photo, it looks as if it were from some sci-fi movie from the future. On the other hand, I was amused by the creativity of the ZADists and by the way that they adapted to the situation at hand. There are grenades flying through the air? Let's go and play tennis...

Sound: A song from Gourbi OÙ va le monde finishes playing

Sound: telling stories of the eviction in French, laughter, collective conversation

My voiceover: I'm lucky during our breakfast together one morning. People are telling stories about the eviction. It sounds like there was a lot of fun with the tanks in particular. Their job was to clear the roads from barricades and because they drove the same route all the time, the ZADists quickly realized that they could be used as a sort of taxi to transport things between the barricades. For example, someone forgot their motorbike at an intersection, so the tank brought it back to the barricade for them. All in all, it looks like they won against them. They were constantly coming up with ways to immobilize or at least slow them down. One of the ideas was to place something like a totem in the middle of the road, but to place a container of paint on the top that would then spill on the tank when it hit it. I think to myself that the tree with the goat skull that we saw a couple days ago on our walk with July probably served that purpose.

Sound: Punk à chatte about democracy

My voiceover: Another song from my favorite girl-band talks mockingly about the story of democracy that deteriorated into an arrogance of power. Don't do this, don't do that either, don't go here, don't look here and what else? Yeah of course, and mainly be quiet. This nation is mine and I am the boss here. You are just a poor fool.

Sound: footsteps

Já voiceover: Pojdme se ale ještě vrátit k situaci v rámci hnutí v období několika málo měsíců mezi oficiálním odstoupením od letiště a policejní intervencí na jaře téhož roku, která se zdá být pro další vývoj hnutí klíčová. Opouštím na chvíli July a ptám se dalších obyvatel Zadu, jak vnímají tohle zásadní období.

Zvuk: zvuky přírody během rozhovoru

Kluk: Všechno to začalo rozebráním Route de chicane.

Já: Co je Route de chicane?

Kluk: to je silnice veprostřed protínající ZAD. Silnice D281, kterou místní politici uzavřeli v roce 2013.

Holka: Byl to takový symbol ZADU. Co pár desítek metrů na ní stála hlídací věž nebo chatrč splácaná z bláta a dřeva, prostě z toho, co se tu našlo. V některých se i bydlelo, některé sloužily k setkávání místních obyvatel z východní a západní části území. Bylo na ní taky spousta barikád.

Já: takže se tudy nedalo autem vůbec projet?

Kluk: Jo, dalo, ale hodně pomalu, tak 25km za hodinu maximálně. Musela sis dávat velkej pozor, abys nezapadla do nějaký nastražený pasti. Musela jsi tu cestu hodně dobře znát, abys jí projela autem.

Holka: Měla symbolizovat i to, jakou roli hrají auta a rychlost v dnešní společnosti. Proto se tu jezdilo minimálně, a když, tak fakt hodně pomalu. Pro mě byla tahle cesta, tak jak jsme ji během těch pěti let přetvořili doslova umělecký dílo.

Já: No a co se s ní teda stalo po odstoupení od stavby letiště?

Kluk: Byla rozebrána a vyčištěna samotnými lidmi zevnitř hnutí. Myslím, že to byl fakt zásadní moment v historii ZADU, díky kterému vyšla napovrch spousta vnitřních problémů mezi jednotlivými skupinami, které se hnutí nějak účastnily, ať už tu bydlely nebo ho podporovaly zvenčí. O osudu té cesty rozhodla jen malá skupinka lidí, rozhodně nepadl v téhle věci konsenzus a spousta lidí byla ostře proti.

Já: A proč jí rozebírali?

Holka: To je otázka. Stát totiž po odstoupení od stavby požadoval, aby byla tahle cesta zase zprovozněna. A ta část hnutí, která se rozhodla vydat legální cestou a pustila se do vyjednávání se státem o další budoucnosti ZADU, si asi myslela, že pokud uděláme, co po nás stát chce, nechá nás pak na pokoji a budeme tu moct zůstat.

My voiceover: Let's go back to the situation of the movement during the period of the brief couple of months between the official stepping back from the airport and the police intervention in the spring of the same year, which seems to be crucial for further development of the movement. I leave July for a moment and ask other inhabitants of ZAD how they perceive this crucial period.

Sound: Nature sounds during the interview

Boy: Everything began with the dismantlement of Route de chicane.

Me: What is Route de chicane?

Boy: It's the road running through the middle of ZAD. Road D281, which local politicians shut down in 2013.

Girl: It was a kind of symbol of ZAD. On the couple of tens of meters of this road, there was a watch tower or a shack made of wood and dirt, basically made of anything that you could find here. Some were even lived in, some served as meeting spots for locals and people living in the eastern and western parts of the area. There were also many barricades on the road.

Me: so you couldn't drive down the road in a car at all?

Boy: You could, but very slowly, like 25kmph maximum. You had to be very careful not to fall in one of the traps that were set. You really had to know the road well to be able to drive it with a car.

Girl: It was also supposed to symbolize the role that cars and speed play in today's society. That's why there was minimal driving here, and if there was any, it was very slow. For me, this road and the way that we re-created it during those five years, was literally a piece of art.

Me: And so what happened with it after they stepped back from building the airport?

Boy: It was dismantled and cleaned off by people inside the movement itself. I think that it was a key moment in the history of ZAD, thanks to which many internal problems between individual groups that were part of the movement, whether they lived here or supported it from the outside, rose to the surface. It was a tiny group of people that decided about the fate of the road, it was definitely not based on the consensus and many people were strongly against it.

Me: And why did they dismantle it?

Girl: That's the question. After stepping back from the construction, the state demanded that the road be made usable again. And the part of the movement that decided to go the legal route and started to negotiate with the state on the future of ZAD probably thought that if we do what the state asks of us, they'll let us be in peace and we'll be able to stay here.

Kluk: Jo, až na to, že dva dny po tomhle manévru přijelo 50 policejních dodávek, aby zajistily „hladký průběh“ vyčištění a zprůjezdění cesty, čímž si vlastně připravili půdu pro to dubnové vyklízení, které pak následovalo. Tím, že rozdělili ZAD napůl už nebyl tak nedobytný jako předtím. Spousta lidí to vnímala jako fatální taktickou chybu z naší strany. Děly se kolem toho dost šílený věci. Došlo i na zastrašování a fyzické násilí vůči těm, co se stavěli ostře proti vyklízení Route de chicane.

Holka: Jo, to bylo naprosto šílený. Několik lidí třeba začalo bourat jednu takovou obytnou věž, která stála na té cestě v momentě, kdy v ní ještě pořád byli lidé, který v ní několik let bydleli a který odmítli odejít. Bylo to dost nebezpečný a celkově hrozně vyhrocený.

Kluk: Pak taky došlo na vyhrožování, fyzický násilí a zastrašování lidí, co se stavěli otevřeně proti tomuhle manévru. Jeden náš kámoš skončil třeba zmlácený v kufru auta. To sme si pak říkali, no ty vole, takže až takhle daleko to může zajít? To je teda síla.

Já: Museli jste se přece bavit o budoucnosti ZADU i před tím oficiálním prohlášením, že letiště se stavět nebude. Nebylo trochu jasný, že se hnutí rozdělí?

Holka: Ale jo, věděli jsme, že jestli se to stane, ztratíme velkou část podpory. Celé ty roky existovala spousta občanských iniciativ, které bojovaly proti letišti. Jenže pro ně bylo smyslem boje jen odstoupení od letiště, kdežto určitá část obyvatel Zadu se vždycky řídila heslem: Proti letišti a jeho světu.

Já: Co se tím myslí?

Holka: No, to znamená spoustu věcí najednou. Tak například, že nechceme žít ve společnosti, která je rasistická a sexistická, která upřednostňuje konkurenci a dravost před solidaritou, která plundruje přírodu, zvířata i vlastní lidi za účelem zisku.

Kluk: Takže pro jednu část toho hnutí není odstoupení od letiště tak úplně vítězstvím nebo jen částečným, protože další problémy, se kterými jsme se tady pokoušeli vypořádat po svém, ze společnosti nevymyzely. Navíc firma VINCI, která měla letiště stavět, dostane od státu tučnou finanční kompenzaci a také se bude rozšiřovat stávající letiště na severu Nantes.

Zvuk: písnička You don't own me

Boy: Except that two days after this manoeuvre, fifty police trucks arrived to ensure the ‘smooth process’ of the dismantling and bringing access to the road again, by which they actually prepared the ground for the April eviction that followed. Because they divided ZAD in two, it wasn’t as strong as it used to be. Many people saw it as a fatal tactical error on our part. There were a lot of crazy things that happened around it. It even led to intimidation and physical violence against those who were strongly opposed to the dismantling of Route de chicane.

Girl: Yeah, it was totally crazy. A couple people started to tear down a sort of tower that was lived in and stood on that road, while there were still people in it who had lived in it for several years and refused to leave. It was pretty dangerous and it had really escalated at that point.

Boy: There were also threats, physical violence and the intimidation of people who were openly against this move. One of our friends ended up beaten, in the trunk of a car. At that point, we were saying to ourselves, dude, how far can this go? This is crazy.

Me: You must have spoken about the future of ZAD before that official announcement that the airport was not going to be built. Wasn’t it sort of obvious that the movement would divide?

Girl: Yes, we did know that if it happens, we’ll lose a large part of our support. For all those years, there were many civil initiatives that fought against the airport. But for them, the only reason for the battle was to stop the construction of the airport, whereas a large part of the inhabitants of ZAD was always guided by the slogan: Against the airport and its world.

Me: What does that mean?

Girl: Well, it means a lot of things at the same time. For example, that we don’t want to live in a society that’s racist and sexist, that prioritizes competition and getting ahead instead of solidarity, which pillages nature, animals and even people all for the benefit of profit.

Boy: So, for one part of the movement the stepping back from the airport isn’t a complete victory, only a partial one, because other problems what we were trying to solve in our own way here, didn’t disappear in society. What’s more, the VINCI company that was supposed to build the airport is going to receive huge financial compensation from the state and the existing airport north of Nantes is going to be expanded.

Sound: *You don’t own me* song

Já deník: Mám pocit tady po těch pár rozhovorech, že to je to tady hra o moc. Jako všude jinde, akorát na druhý straně barikády. Že tady je tolik frakcí a tolik lidí s různěma názorama, který se snažej to místo nějak ovládnout. Docela mě to překvapilo. Myslim, že tohle fakt totálně rozdělilo celý to hnutí. Fakt, že se upustilo od výstavby letiště a byly nuceny podat ty projekty individuální. Mám z toho takovej dojem, že to byla smrtelná rána tady pro to místo, teda ne pro místo ale pro ten kolektiv. Protože už nemaj toho společnýho nepřítele, teda ten je pořád, ale smysl toho boje, kterej se snažej teďko znovu najít. Teď bych ráda mluvila s někým z druhý strany jestli se to tak dá říct, ze strany těch legalistů, který vyjednávaj se státem.

Já voiceover: Se skupinou lidí, kteří se rozhodli začít vyjednávat se státem, se mi v tak krátké době nepodařilo setkat. Naštěstí lze na internetu najít texty, které osvětlují jejich pozici. O co jim šlo právě v případě znovuotevření Route de Chicane? Získat moc nad územím? Nebo šlo stále o ochranu Zadu, ale jinou taktikou?

Viola voiceover:

- Po odstoupení od letiště bylo nadále nemožné nechat RDCH zavřenou pro obrovský nátlak obyvatel sousedních vesnic i státu
- Zprůjezdnění týchle cesty jsme viděli jako nezbytné gesto pro zachování ZADU
- Pokud ji neotevřeme, násilné vyklizení Zadu bude nevyhnutelné
- Máme riskovat ztrátu všeho, co jsme zde vybudovali? -společné zkušenosti, kolektivní způsob obrany území, společnou budoucnost – to vše kvůli jednomu symbolu, kterým je RDCH?
- Rozhodli jsme se, že tohle všechno nechceme ztratit, tentokrát ale bez všeobecného konsenzu
- Domníváme se, že legalizace Zadu je možná cesta k jeho ochraně před institucemi konvenčního zemědělství, které si na zdejší pozemky brousí zuby.

Já voiceover: Jak bych se rozhodovala já kdybych byla součástí nějakýho z tamních kolektivů? Asi bych byla proti otevření Route de chicane. Takhle zpovzdálí a zpětně to fakt působí jako zbytečný ústupek státu a připravení ZADU na vyklizení a jeho normalizaci.

Zvuk: Iggy Pop Lust for life

A k čemu to vlastně celý je? Proč by měly takový místa existovat, když je s tím tolik práce? Třeba proto, že je strašně důležitý zkoušet žít a rozhodovat kolektivně. Protože západní svět jen velmi těžko akceptuje alternativy ke kapitalismu. A protože podobná místa dokazují opak. Nebo proto, že kdyby to všem bylo jedno, tak tady teď stojí letiště! Protože za pokus to stojí. Pokus o to chránit poslední zbytky zemědělský půdy před vybetonováním, mokřady před vysušením a vzácný druhy zvířat před úplným vyhynutím. Pokus o to žít bez peněz, vzdělávat se v ekologicky šetrným zemědělství. Založit vlastní pekárnu nebo pivovar, vysílat pirátský rádio na vlnách úhlavního nepřítele. Učit se potravinové i jiné soběstačnosti, snažit se vzkřísit z popela pojem komunita a dát mu nový význam pro tuhle dobu, třeba tak, jako se to stalo jednoho horkého odpoledne...

My diary: After the couple of conversations I've had here, I feel like there's a lot at stake in this power game. Just like everywhere else, but at the other side of the barricade. There are so many fractions and so many people with different ideas all trying to gain control of the place. I was pretty surprised. I think that this really completely divided the whole movement. The fact that the state stepped back from building the airport and people were forced to submit individual projects. I get a feeling that it was a fatal blow for this place, well, not for the place, but for this collective. Because now they don't have that mutual enemy, well, he still exists, but that the goal for the battle, that they are trying to find again now. I'd like to speak with someone from the other side now if you can call it that, from the side of those going the legal route and are negotiating with the state.

My voiceover: During this short time, I wasn't able to meet with those who decided to negotiate with the state. Luckily, you can find texts on the internet that enlighten us about their position. What were they trying to achieve by opening Route de Chicane again? To gain control over the area? Or was it still about saving ZAD, but using a different tactic?

Viola's voiceover:

- After stepping back from building the airport, it was impossible to leave RDCH closed because of the great pressure from people living in neighboring villages and the state
- We saw that opening up of the road as an inevitable gesture for the preservation of ZAD
- If we don't open it, a violent eviction of ZAD will be inevitable
- Should we risk losing everything that we have built here? – mutual experiences, a collective way of protecting the area, a mutual future? – All for one symbol that is RDCH?
- We decided that we don't want to lose all this, but this time we did it without a general consensus
- We think that the legalization of ZAD is a possible way to protect it from conventional agricultural institutions that are just waiting to grab the properties here.

My voiceover: How would I make my decision if I were part of some local collective? I would probably be against the opening of Route de Chicane. Looking back from a distance it really feels like an unnecessary concession to the state and setting ZAD up for an eviction and its normalization.

Sound: Iggy Pop *Lust for Life*

And what is it all actually for? Why should places like this exist when they are so much work? Maybe because it's terribly important to try to live and make decisions collectively. Because it's hard for the West to accept alternatives to capitalism. And because other places prove the opposite. Or because if nobody cared, there would be an airport standing here right now! Because it's worth the effort. Worth the effort to try to save the last bits of agricultural land from being covered in concrete, and wetlands from drying out and rare species of animals from complete extinction. The effort to live without money, to educate oneself in an ecologically frugal agriculture. To start your own bakery or brewery, to broadcast a pirate radio on the airwaves of your archenemy. To learn food and other forms of self-sustainability, to try to resurrect the meaning of community from the ashes and give it a new meaning for this age, maybe the way it happened that one hot afternoon...

Zvuk: popíjíme zrovna kafe na verandě, když přichází asi 70ti letý stařík a roztřeseným hlasem nám oznamuje, že do Nantes přijelo 200 uprchlíků a potřebují pomoc

Já voiceover: Sedíme na verandě a popíjíme kafe, přichází stařík zvaný Jupi s naléhavou zprávou. Do centra Nantes, asi 30km odsud, přijelo několik set uprchlíků. Potřebují základní materiální pomoc, ale hlavně jídlo. Naše Tříčlenná posádka, já, Kevin a Kristýna, která mě přijela navštívit z domoviny, se na místo vydává na druhý den ráno.

Kristýna česky: říkal, že kafe až ve městě.. už nahráváš?

Zvuk: kantýna, krájení a dohadování anglicko-francouzsky co budeme vařit

Já voiceover: Nejprve jdeme pomoci s vařením. Přicházíme do narychlo zřízené provizorní kuchyně v prázdném baráku, který se podařilo vyjednat s městem zadarmo. Chystá se večeře pro asi 150 lidí, tuňák, salát a kuskus, hlavně prý protentokrát žádný chleba, protože ten jedí pořád. S uvařeným jídlem se přesouváme do tábora, který je od nás asi 2 km.

Zvuk: kroky, město, MHD, mluvíme anglicko-česky o migrantech

Já voiceover: S těžkými hrnci v rukou se plahočíme do parku.

Já voiceover: Na místě vidíme pro našince něco neuvěřitelného. Stanový tábor rozbitý uprostřed města v parku velkém asi jako půlka Karlova náměstí. Ve stanech bydlí zhruba 200 lidí, pouze chlapci a muži. K dispozici je jeden veřejný záchodek a dva kohoutky s vodou. Všude po okolních keřících je rozvěšeno schnoucí prádlo.

Zvuk: rozhovor se sestřičkou v kempu

Já voiceover: Dávám se do hovoru s Monique. U její polorozpadlé dodávky se tvoří fronta. Je totiž jediná, kdo se tu snaží lidem aspoň nějak ulevit od zdravotních problémů. Kromě pár základních ošetrovatelských kurzů na ZADu nemá žádné medicínské vzdělání. Když ale slyšela, co se tu děje, přijela spolu s hrstkou dalších zadistů, aby pomohla alespoň jak umí.

Já překlad rozhovoru s Monique: Hodně z nich má svrab. Jenže léky jsou na předpis a jeden stojí 30 euro. V nemocnici mi řekli, že mi nic nedaj, protože se prej nejedná o epidemii. To bych chtěla vidět, jak budou mluvit, až se to rozšíří po městě. Kromě týchle mastičky na bázi esenciálních olejů nemám nic, co by jim ulevilo, jenže to si zase nemůžou namazat po celém těle a vůbec je to složité se za těchhle podmínek zbavit svrabu.

Zvuk: jízda autem zpět na ZAD

Sound: we're drinking coffee out on the porch when an approximately seventy- year old man comes over to us and in a shaky voice announces that two hundred refugees have arrived in Nantes and they need help.

My voiceover: We're sitting on the porch drinking coffee, an old man named Jupi comes with urgent news. Several hundred refugees have arrived in Nantes, about 30km from here. They need basic material help, mainly food. Our three-person crew, me, Kevin and Kristýna, who came to visit me from my homeland, set out there the following morning.

Kristýna in Czech: He said we'll have coffee when we get to the city... are you recording already?

Sound: canteen, cutting and trying to decide in English and French

what we're going to cook

My voiceover: First, we're going to help with the cooking. We enter a quickly put together temporary kitchen in an empty house that was negotiated with the state to be used for free. A dinner for about 150 people is being prepared, tuna, salad and couscous, just no bread this time please because that's all they've been eating. Together with the prepared food, we move to the camp which is about 2km away from us.

Sound: Footsteps, the city, public transportation, we speak in Czech and English about the refugees.

My voiceover: We make our way to the park with heavy pots in our hands.

My voiceover: We see something that's quite unbelievable for someone from our parts. A camp made up of tents pitched in a park the size of Charles Square (Karlovo namesti) in the middle of the city. There are about two hundred people living in the tents, men and boys only. There is only one public toilet and two taps with running water available. There is drying laundry hanging on every bush around.

Sound: conversation with a nurse at the camp

My voiceover: I start talking with Monique. There is a line forming in front of her truck that's falling apart. She is the only one here trying to at least help alleviate some of the people's health problems. She has no formal medical training other than a couple of basic nursing courses at ZAD. But when she heard about what was happening, she came with a handful of other ZADists to help in any way she can.

My translation of the conversation with Monique: Many of them have scabies. But the medication is on prescription only and costs 30 euros. At the hospital they told me they won't give me anything because it's reportedly not an epidemic. I'd like to see what they're going to say when it spreads around town. I don't have anything that would help alleviate their discomfort other than this cream that's like essential oils, but they can't rub this all over their bodies and it's complicated to get rid of scabies under these conditions.

Sound: car ride back to ZAD

Já voiceover: Večer se vracíme zpátky na ZAD. Nejsme tak otrlí, abychom spali ve stanech solidárně po boku migrantů, jako to dělá už pár dní hrstka zadistů. Nepřestává mě fascinovat jejich pohotovost a odhodlanost a způsob, jakým chápou pojem solidarita. Říkám si, že ikdyž se ZAD možná právě rozpadá, tvoří ho především lidi, tak proč by svým jednáním nemohli vytvořit novou dočasně autonomní zónu uprostřed města?

Zvuk: balení, hádka Jardin du Sabot

Já voiceover: Pomalu se balím a po dvou týdnech se chystám zpátky domu. Poslouchám přitom venkovní hádku. Není lehký se dohodnout, ani v malý skupince lidí, natož pak rozhodovat o tom, kam se bude ubírat hnutí čítající tisíce lidí. Moje počáteční nadšení a naivní představy o ZADU trochu opadly. Přijde mi ale důležitý mluvit o tom, co se tu stalo a proč. Myslím, že jejich boj je moc důležitý i jako inspirace dalším takovým bojům, kterých bude podle mě jen přibývat. Když jsem během svého studia sociální ekologie dumala nad tím, co vlastně tohle slovní spojení znamená, došlo mi, že ho pro mě ztělesňuje právě ZAD. Fyzicky se postavit na odpor nějakému nesmyslnému projektu a zkoušet žít jinak je pro mě jeden z mála způsobů chování, který má v dnešním světě smysl.

Zvuk: čištění zubů, stop, auta, silnice

Já voiceover: Brzy ráno se vydávám na stopa. Cestou se ale dozvídám špatné zprávy. Bude se vyklízet Klinika, teď už prej doopravdy. A taky ADM, můj oblíbený amsterdamský squat, který pro mě vždycky symbolizoval tak trochu ráj.

Zvuk: Karma sisters La résistance réspire

My voiceover: In the evening, we're returning to ZAD. We're not hardened enough to sleep in tents side by side with the refugees as a sign of solidarity like several ZADists are doing. I don't cease to be amazed at their readiness and willingness and the way that they understand the concept of solidarity. I tell myself that even though ZAD may be falling apart right now, it's made up of people first and foremost, so why can't they create a new temporarily autonomous zone in the middle of the city?

Sound: packing, argument, Jardin du Sabot

My voiceover: I'm slowly packing and getting ready to go back home after being here for two weeks. I'm listening to an argument outside. It's not easy to make a decision when you're in a small group of people, never mind decide the future of a movement comprised of thousands of people. My initial enthusiasm and naïve opinions about ZAD have faded a little bit. But I find it important to speak about what happened here and why. I think that their fight is very important as inspiration for other similar battles, of which there are only going to be more. During my time of studying social ecology, when I was trying to figure out what those two words put together actually meant, I realized that ZAD was the physical embodiment of it for me. To physically stand against some project that doesn't make sense and to try to live differently is one of the few types of behaviors that has any meaning in today's world.

Sound: tooth brushing, stop, cars, road

My voiceover: Early in the morning, I set out to hitch a ride. But I learn bad news on the way. The Clinic is going to be evicted, this time for good. Also the ADM, my favorite squatting place in Amsterdam, which always sort of symbolized paradise for me.

Sound: Karma Sisters *La résistance respire*